

INGEBLIKT

MOER

Moer 1999/1 opent met een bijdrage van Inge van Baalen & Eudia Fellingner over leren voor beginnende alfabetisanten met praktijkvoorbeelden uit de eerste tien weken alfabetisering. Hans Goosen beschrijft hoe een netwerk voor docenten havo/vwo samen nadenkt over het nieuwe examen 'gedocumenteerd opstel'. Esther Hafkenscheid & Mariëlle Bieleman doen verslag van een onderzoek naar de effecten van de woordenschatlijn van de leesmethode *Weet wat je leest* in een taalklas voor taalzwakke leerlingen in Groningen. Verder de vaste rubrieken *Recensie*, *Forum* en *Leesvoer*.

In *Moer 1999/2* probeert Kim van der Zouw een antwoord te geven op de vraag of volwassenen anders leren schrijven dan kinderen, en beschrijft ze de uitgangspunten van *Alfa*, een alfabetiseringsmethode voor volwassenen. Jetty Jongerius heeft het over continuïteit in taalonderwijs, meer bepaald over een leerlijn van ontluikende geletterdheid naar leren lezen. Tetsje Oelen beschrijft de problemen van leerlingen met een cognitieve achterstand bij de eerste opvang van allochtonen in het voortgezet onderwijs. Over de manier waarop in zijn school aan leesbevordering wordt gewerkt, schreef Ed Dumoulin al in *Moer 1998/6*; in dit nummer

het vervolg. In *Forum* reageert Bart van der Leeuw op Manja Heerze die in een vorig nummer een nieuwe manier heeft voorgesteld om het niveau van kinderboeken vast te stellen (en vice versa). *Leesvoer* en *Vonk* sluiten het nummer af.

WERKBLAD VOOR NEDERLANDSE DIDACTIEK

Werkblad voor Nederlandse Didactiek 27/2 (februari 1999) opent met een bijdrage van Dominiek Sandra over psycholinguïstisch leesonderzoek: wat doen goede lezers dat zwakke niet doen? (zie ook *Vonk 27/4*). Karel Van Rompaey stelt een aantal didactische Internettoepassingen in het vak Nederlands voor. Lectorsteekkaarten voor de tweede en de derde graad so worden gepresenteerd door Jos Van Steen & Jos Martens en nieuwe publicaties door Ludo Sollié. Verder in dit nummer het eerste deel van de voorstellen van de adviescommissie Nederlands (DVO) omtrent de eindtermen Nederlands voor de tweede graad so.

Het tweede deel van die 'voorlopige' eindtermen is opgenomen in *Werkblad voor Nederlandse Didactiek 27/3-4 (april 1999)*. Verder geeft Ludo Sollié een overzicht van

bruikbare adolescentenliteratuur voor de tweede graad so, uitgegeven bij Clavis (Hasselt). 'Literatuur als dondersteen' is de titel van een lezing gegeven door Willy Van Doorslaer over magie in leven en literatuur. Gilbert De Ketelaere presenteert drie Internettoepassingen voor het vak Nederlands (zie ook Vonk 28/1). Over *De Jonge Gouden Uil* als leesbevorderingsproject gaat de bijdrage van G. Spyns. Katrien Durnez & Fransien Vandermeersch nemen de vernieuwing in de taalbeschouwing onder de loep: (1) grammatica-onderwijs in de eerste graad so en (2) taalvaardigheid en taalbeschouwing in de derde graad so (zie ook Vonk 28/3). Jos Martens & Jos van Dooren beschrijven een longitudinaal, vakoverschrijdend en multimediaal Internetproject over Joos de Rijcke, de eerste Nederlander in Tawantinsuyu. Dit dubbelnummer wordt afgesloten met (elektronische) lektuursteeekaarten voor de tweede en derde graad, bijeengesprokkeld door Jos Martens, en een *Signalement* door Rudi Wuyts & Ludo Sollié.

LEVENDE TALEN

Levende Talen 536 (januari 1999) is een themanummer *Leergangen wegen* met vergelijkende beschrijvingen van nieuwe leermiddelen voor de talen in de tweede fase (beperkt tot 4 vwo). In het inleidend artikel zetten de gastredacteuren Hetty Mulder, Gert Rijlaarsdam, Marita Tholey & Theo Witte de procedure uiteen. Daarna volgt het beschrijvingsinstrument dat de leergangen bekijkt vanuit drie perspectieven: de inhoud, de didactiek en de praktijk. In de rest van het themanummer worden voor de traditionele schooltalen Duits, Engels, Frans en Nederlands drie informatiebronnen aangeboord: (1) de uitgevers introduceren; (2) een panel van deskundigen geeft een beschrijving per leergang en

een vergelijking tussen de leergangen (in de vorm van een figuur); (3) het Nationaal Informatiecentrum Leermiddelen (Enschede) rondt af. Voor Nederlands zijn zeven nieuwe leergangen onder de loep genomen door een panel (onder voorzitterschap van Steven Ten Brinke) van drie leraren, één vakdidacticus en één wetenschapper.

Levende Talen 537 (februari 1999) opent met een bijdrage van Ton Hendrix & Hans Hulshof over algemene vaardigheden en vakspecifieke leerstof in het studiehuis, toegespitst op het schoolvak Nederlands. Ze presenteren een didactisch model in de vorm van een stamvork met een inhoudelijke opwaardering van het vak. Daarin worden allerlei mogelijke combinaties van taalvaardigheidsonderwijs en taalkunde op elkaar afgestemd. De bijdrage van Ruud Kraaijeveld gaat over fictie lezen in het voortgezet onderwijs. Hij geeft een overzicht van een 100-tal toegankelijke, boeiende en kwalitatief verantwoorde jeugdboeken, met een aanduiding - in tabelvorm - van de moeilijkheidsgraad en de inzetbaarheid per klas en onderwijsvorm. Het artikel wordt afgerond met concrete tips over het werken met jeugdliteratuur.

In *Levende Talen* 538 (maart 1999) doet Saskia Schenning verslag van haar onderzoek naar de verwerving van het Nederlands als tweede taal door Marokkaanse en Turkse volwassenen die geen taallessen volgden. Het leerproces van deze volwassenen die zich het Nederlands op een 'natuurlijke' manier eigen maakten, is te vergelijken met de manier waarop kinderen hun moedertaal leren. Aan de onderzoeksresultaten knoopt ze een aantal consequenties voor de lespraktijk vast. Ton Koet beschrijft een viertalige (Nederlands, Frans, Duits en Engels) educatieve database-applicatie: het elektronische woord- en leesdossier.

In *Levende Talen* 539 (april 1999) stellen Koos Henneman & Wim Van Calcar het leesonderwijs ter discussie. In deze bijdrage presenteren ze het resultaat van de analyse die ze hebben uitgevoerd van het leesonderwijs in lesmaterialen voor de basisvorming. Ze gingen na op welke wijze leerlingen daarin geïnstrueerd worden als het gaat om leesstrategieën. Wordt vervolgd.

Naast de boven beschreven artikelen vindt u in elk nummer van *Levende Talen* ook bijdragen over de moderne vreemde talen in het onderwijs: de traditionele talen (Engels, Frans en Duits) en in mindere mate een aantal 'nieuwe' talen (Spaans, Italiaans, Russisch, Arabisch en Turks). Verder bevat elk nummer een aantal vaste rubrieken, zoals *Column* (waarin elke maand een hardnekkige mythe aangepakt wordt, in de trant van 'Met hun uitstekende Engels kunnen Nederlanders overal terecht'), *Duo-interview* (tussen een vertegenwoordiger van de jonge garde en de oude rotten), *Hun mening* (waarin leerlingen reageren op een stelling of een actuele gebeurtenis), *Bespreking* (de recensierubriek), en *Uit de secties* (dat zijn de vaksecties in de Vereniging van Leraren in Levende Talen).

- *Theater/Om te kijken moet je krabben* (8-12 jaar);
- *Over toneelspelen* (15-18 jaar);
- *Dance/I like the body likes to move* (15-18 jaar);
- *Opera/Om te kijken moet je luisteren* (15-18 jaar).

Daarnaast geeft het VTI een reeks educatieve videopakketten (met werkboek) uit die leerkrachten de mogelijkheid geven om in de klas rond theaterproducties te werken. In de reeks *Theater kijken in de klas* is een pakket beschikbaar over *Medea* (Euripides), *Groot en Klein* (Botho Strauss) en *Het Kamermeisje* (Roets & Vissers). Doelgroep: 15-22 jaar; prijs: 1.200 BEF per pakket.

In de reeks *Theaterauteurs in Vlaanderen* ten slotte worden in een videoportret vier toneelauteurs belicht: Paul Pourveur, Peter De Graef, Arne Sierens & Willy Thomas. Bij de video horen vier auteursdossiers, eveneens verkrijgbaar in het Frans en het Engels. Prijs: 1.000 BEF.

BESTELADRES: Vlaams Theater Instituut vzw, Saintelettesquare 19, 1000 Brussel, TEL. (02)201 09 06, FAX (02)203 02 05, E-MAIL info@vti.be, WEBSITE <http://www.vti.be>.

VLAAMS THEATER INSTITUUT

De folder *Publicaties van het Vlaams Theater Instituut* (seizoen 98-99) geeft een overzicht van boeken, tijdschriften, video's en studies die door het VTI uitgegeven worden. Zo zijn voor het onderwijs onder meer lespakketten ontwikkeld om jongeren ertoe aan te zetten hun perceptie van dans, theater en opera aan te scherpen. Elk pakket bestaat uit een video en een werkboek en kost 500 BEF. Zijn beschikbaar:

ONS ERFDEEL

Gelezen in *Ons Erfdeel* 1999/1: de marktgerichtheid van de Nederlandse universiteiten (André Klukhuhn); herinneringen aan Guido Gezelle (Ed Leeflang); tolerantie onder druk (Koen Raes); het 'zien' van Nederlands kunstenaar Robert Zandvliet (Saskia Bak); op zoek naar integere gebouwen met de Vlaamse bouwmeester bOb Van Reeth (Koen van Synghe); portret van de criticus en essayist Arnold Heumakers (Jo

Tollebeek); autobiografisch schrijven en het einde van het millennium (Anne Marie Mus-schoot); het Indië van Rudy Kousbroek (Kees Snoek); en een cultuurhistorische benadering van het grote misverstand

tussen Nederland en Frankrijk (Philippe Noble). De uitgebreide vaste rubrieken *Culturele kroniek*, *Taal- en cultuurpolitieke kroniek* en *Publicaties* sluiten het nummer af.

T U S S E N D O O R

JEUGD EN VREDE

Sedert enkele jaren heeft Jeugd en Vrede een brede waaier van producten rond vredesopvoeding (in de ruime zin van het woord) ontwikkeld: reizende tentoonstellingen, totaalprojecten, publicaties voor kinderen en jongeren en hun begeleiding, educatieve software, enz.

Op een speelse, vaak interactieve manier gaan deze producten dieper in op begrippen als vooroordelen, conflicthantering, stereotiepen, pestgedrag, kinderrechten, omgaan met macht en onmacht.

Jeugd en Vrede maakt echter niet alleen producten, maar begeleidt ze ook.

Rond een aantal thema's kunnen activiteiten met kinderen en jongeren opgezet worden. Ook de opleiding en de vorming van begeleiders behoort tot haar doelstellingen. Naast een standaardaanbod doet Jeugd en Vrede ook aan vorming op maat.

Al deze initiatieven worden nu voorgesteld in een handige catalogus (verkoopprijs 100 BEF) die aangevraagd kan worden bij Jeugd en Vrede, Van Elewijckstraat 35, 1050 Brussel, tel. (02)640 19 98, fax (02)640 07 74.

*Meer informatie vindt u op de website
<http://www.jeugdenvrede.be>.*